

Učebné osnovy školského vzdelávacieho programu – predmet: Hudobná výchova

1. Záhľadvie

Názov predmetu	Hudobná výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne(ŠVP), spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	Ôsmy
Škola (názov, adresa)	Základná škola M. Kukučina, 026 01 Dolný Kubín
Názov ŠkVP	Škola úspešného života
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne
Dĺžka štúdia	1 rok
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk
iné	štátna škola

2. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Hudobná výchova je spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jedinca a je rozhodujúca pri odovzdaní a sprostredkovaní hudby novým generáciám, pričom zohráva dôležitú úlohu aj ako jedna z foriem realizácie tvorivosti každého človeka.

Spoločná úloha predmetov vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra je sprostredkovať žiakom národné a svetové kultúrne dedičstvo a takto zvýšiť všeobecnú vzdelanosť národa.

Hudobnosť národa neurčuje niekoľko desiatok vynikajúcich interpretov, ale viacgeneračná vrstva zanietených percipientov hudby. Jedine hudobná výchova na základnej škole pokrýva celú populáciu, preto jej kvalita je mimoriadne dôležitá a chápeme ju aj ako výchovu človeka. Dôraz sa kladie na výchovu hudbou s rešpektovaním výchovy k hudbe. Hudobné prejavy a počúvanie hodnotnej hudby znamená nenahraditeľný prostriedok formovania osobnosti najmä vo sfére jej emocionalizácie. Hudobná výchova umožňuje žiakom tvorivo si osvojovať hudbu a spoznávať hudobné umenie v kontexte s inými druhmi umenia.

Základnými prostriedkami hudobno-výchovnej práce sú rozmanité hudobné činnosti, ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, rozvíjanie ich individuálnych schopností, emocionálnej inteligencie, tvorivého myslenia s využitím špecifik národnej, regionálnej a svetovej hudobnej kultúry. Formuje estetický, citový a morálny základ osobnosti žiakov s dôrazom na sebauvedomovanie, sebavýchovu a sebareflexiu, porozumenie a solidaritu pre ochranu prírody, kultúrnych hodnôt Slovenska a vlastného regiónu, toleranciu k iným kultúram a národom. Utvára a rozvíja hudobnoestetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, návyky, skúsenosti, názory a vlastné postoje žiakov pri prehlbovaní

hudobného zážitku aj na uvedomené vnímanie a na aktívny hudobný prejav. Hudobná výchova posilňuje hodnotovú a vkusovú orientáciu žiakov, rozvíja schopnosť vytvárať a obhajovať svoje hodnoty, no súčasne rešpektovať aj hodnoty iných.

V intenciách tvorivo – humánnej výchovy a vzdelávania je hlavným zámerom hudobnej výchovy *optimálne formovanie osobnosti a efektívne rozvíjanie hudobnosti žiaka tak, aby si aj prostredníctvom komunikácie s hudbou vytvoril svoj progresívny a kreatívny spôsob bytia pre život v 21. storočí.*

Význam hudobnej výchovy a jej miesto v hierarchii vyučovacích predmetov závisí od toho, ako sa vo formovaní osobnosti jedinca uplatňuje hudobnovýchovný proces so svojimi špecifikami a ako prispeje k priblíženiu sa či k dosiahnutiu ideálu človeka tak, ako je definovaný v Koncepcii rozvoja výchovy a vzdelávania v SR v projekte Milénium.

Vzájomným pôsobením činnostného, tvorivého a objaviteľského princípu hudobná výchova vytvára predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov tak, aby sa hudba stala súčasťou života žiakov. Robí tak prostredníctvom tradičných hudobných činností (vokálnointonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, /reprodukčné a produkčné/, percepčné činnosti) rozšírených o hudobno-dramatické činnosti. Hudobnodramatické činnosti chápeme ako integráciu hudobných činností so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, a to prostredníctvom hier, experimentovania, tvorivej dramatiky na báze zážitkového učenia. Pri týchto činnostiach žiaci využívajú skúsenosti, vedomosti a zručnosti z iných vyučovacích predmetov ako aj skúsenosti z riešenia rôznych problémov detského života. V tejto súvislosti pôjde predovšetkým o zážitky z hudby, o participáciu na jej vzniku v podmienkach pre žiaka najprirodzenejších – pri dramatickej hre.

Komplexne poňaté hudobné činnosti vytvárajú podmienky hudobného vzdelania žiakov a obohacujú estetickú, morálnu a intelektuálnu stránku ich osobnosti. Treba ich usmerňovať tak, aby prinášali radosť a možnosť seberealizácie.

Tak ako v primárnom vzdelávaní, aj v sekundárnom vzdelávaní dodržiavame postup: od hudobných zážitkov k poznatkom a vedomostiam a cez ne k transferu pri vnímaní a interpretovaní nových umeleckých diel.

Hudobno-výchovný proces musí zásadne vychádzať z hudby a smerovať opäť k nej, hudba má byť prameňom zážitkov i vedomostí.

Hudobná edukácia v nižšom strednom vzdelávaní predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie hudobnej edukácie primárneho stupňa. Hudobnú edukáciu možno vymedziť troma prvkami:

hudobné umenie – obsah,

hudobné schopnosti (zručnosti, návyky) – cieľ

hudobné činnosti – metóda, prostriedok rozvoja hudobných schopností, pochopenia princípov hudby, realizácia hudobného umenia.

Sekundárnym obsahom predmetu je umenie, estetika, kreativita, sekundárnym cieľom rozvoj kľúčových kompetencií – komplexný rozvoj osobnosti, všeobecných ľudských kvalít. Hudobná výchova v základnej škole je predmetom umelecko-výchovným a činnostným, na nižšom strednom stupni sa rozširuje o kognitívny rozmer – uvedomelé prenikanie do štruktúry hudobného diela, hudobno-teoretický a hudobno-historický rozmer, ako konklúzia predchádzajúcej hudobnej činnosti, praktickej hudobnej skúsenosti.

3. Ciele vyučovacieho predmetu

Ciele predmetu možno rozdeliť na špecifické hudobné ciele, špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity a sekundárne ciele.

Špecifické hudobné ciele:

Žiaci:

- získajú hudobné schopnosti prostredníctvom hudobných činností,
- realizujú hudobné činnosti na základe nadobudnutých hudobných schopností,
- na základe vlastnej skúsenosti si osvoja konkrétne poznatky z oblasti hudobnej teórie a histórie

Špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity:

- pochopia podstatu umenia, vytvoria si vzťah k umeniu, majú priamu skúsenosť v oblasti špecifických umeleckých, estetických a psychologických kategórií – emocionalita, prežívanie, zážitok, vnímanie krásy, vlastná tvorivosť (improvizácia, kompozícia), na základe čoho dokážu reflektovať umenie, vnímať krásu, rozpoznať hodnotu, vyjadriť sa prostredníctvom umenia,

Sekundárne ciele:

- nadobudnú (prehĺbia) kľúčové kompetencie prostredníctvom hudobného umenia.

Kognitívne ciele:

a) vzdelávacie

Cieľom je, aby žiaci získali poznatky, vedomosti a zručnosti v procese komunikácie s hudbou.

- na základe získaných vedomostí o hudbe, hudobných skúseností a hudobných zručností nadobudnúť schopnosť získané vedomosti a zručnosti uplatňovať pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel a pri elementárnej tvorivosti,

- spoznať najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých štýlových období a ich vybrané diela,

- uvedomiť si svoju národnú identitu, a to na základe osvojenia si umeleckej výpovede hudobných diel (slovenské ľudové a národné piesne, významné diela slovenskej umeleckej hudby) v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získať úctu k svojej kultúre,

- prostredníctvom hudobných činností získať schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami, nadobudnúť schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etník, - v kontexte s hudbou dokázať analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, etika, výtvarná, literárna výchova, zemepis, cudzí jazyk).

b) výchovno-vzdelávacie

- dokázať správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové) a integrovať ich pri realizácii hudobno-dramatických činností,

- v intonačnej a sluchovej výchove získané zručnosti vedieť využiť pri svojich hudobných činnostiach,

- na primeranej úrovni dokázať využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení svojich myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom,
- dokázať bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v zmysluplnom využívaní voľného času.

4. Výchovné a vzdelávacie stratégie

Úlohou predmetu je rozvíjať kľúčové kompetencie:

- formovať a rozvíjať emocionálny svet žiakov,
- formovať mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- vychovať žiakov hrdých na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájať hudbu s prejavmi iných umení s poéziou, výtvarnými dielami, tancom, filmom, videom a modernými komunikačnými technológiami,
- vychovávať vnímavých, aktívnych poslucháčov, tolerantných k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre, ale aj bez predsudkov k nim,
- hudobná výchova sa má podieľať na rozvíjaní osobnostnej, sociálnej, občianskej, komunikačnej kompetencie

Kompetencie učiť sa

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- dokázať správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové) a integrovať ich pri realizácii hudobno-dramatických činností,
- v intonačnej a sluchovej výchove získané zručnosti vedieť využiť pri svojich hudobných činnostiach,
- na primeranej úrovni dokázať využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení svojich myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom.

Pracovné kompetencie

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- pracovať s učebnicou, nakresliť jednoduchú časovú priamku
- pracovať s notovým zošitom, správne vedieť používať a zapisovať notové písmo
- pracovať s hlasom ako s pracovným nástrojom
- zaraďovať hudobné osobnosti do jednotlivých období

5. Stratéga vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
Ako sa nám prihovára hudba	Motivačný rozhovor, demonštračná metóda expozičné metódy (výklad, opis, ukážka, zážitkové učenie) fixačné metódy (napodobňovanie, opakovanie, kooperácia), počúvanie hudby, práca s učebnicou a textom	Sústredenie pozornosti žiakov na cieľ vyučovacej hodiny, navodenie situácie, prečítanie textu piesne v učebnici, rozbor zápisu piesne, počúvanie skladby v podaní učiteľa, nácvik piesne a jej utvrdzovanie	Pri preberaní nového učiva budem uplatňovať hodiny základného, motivačného, a expozičného typu. Pri upevňovaní učiva budú hodiny fixačného a aplikačného typu. Žiaci budú vypracovávať úlohy pripravované vzájomne medzi sebou i vyučujúcim Žiaci budú vypracovávať úlohy pripravované vzájomne medzi sebou i vyučujúcim, zábavné opakovanie, kvízy, tajničky
Hudobné prechádzky storočiami	Motivačný rozhovor, demonštračná metóda expozičné metódy (výklad, opis, ukážka, zážitkové učenie) fixačné metódy (napodobňovanie, opakovanie, kooperácia), počúvanie hudby, práca s učebnicou a textom	Sústredenie pozornosti žiakov na cieľ vyučovacej hodiny, navodenie situácie, upozornenie na text v učebnici, využitie prierezových tém, počúvanie zvukovej nahrávky a jej rozbor, výklad učiteľa	Pri preberaní nového učiva budem uplatňovať hodiny základného, motivačného, a expozičného typu. Pri upevňovaní učiva budú hodiny fixačného a aplikačného typu. Žiaci budú vypracovávať úlohy pripravované vzájomne medzi sebou i vyučujúcim Žiaci budú vypracovávať úlohy pripravované vzájomne medzi sebou i vyučujúcim, zábavné opakovanie, kvízy, tajničky
Prostredníctvom hudby spoznáваме kultúru rôznych národov	Motivačný rozhovor, demonštračná metóda expozičné metódy (výklad, opis, ukážka, zážitkové učenie) fixačné metódy (napodobňovanie, opakovanie, kooperácia),	Sústredenie pozornosti žiakov na cieľ vyučovacej hodiny, navodenie situácie, prečítanie textu piesne v učebnici, rozbor zápisu piesne, počúvanie skladby	Pri preberaní nového učiva budem uplatňovať hodiny základného, motivačného typu. Pri upevňovaní učiva budú hodiny fixačného a aplikačného typu. Žiaci budú spievať naučené piesne a

	počúvanie hudby, práca s učebnicou a textom	v podaní učiteľa, nácvik piesne a jej utvrdzovanie	prostredníctvom rôznych úloh si budú opakovať informácie o jednotlivých krajinách
--	---	--	---

6. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
Ako sa nám prihovára hudba	Tabuľa, notový zošit, prehrávač CD, DVD, LP, dataprojektor, notebook	Rytmické nástroje, projekty	internet, školská knižnica
Hudobné prechádzky storočiami	Tabuľa, notový zošit, prehrávač CD, DVD, LP, dataprojektor, notebook	CD nahrávky, Portréty hudobných skladateľov	internet, školská knižnica
Prostredníctvom hudby spoznávame kultúru rôznych národov	Tabuľa, notový zošit, prehrávač CD, DVD, LP, dataprojektor, notebook	Rytmické nástroje, projekty, CD nahrávky	internet, školská knižnica

7. Hodnotenie a klasifikácia

Hodnotenie sa pridrižiava nového Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Žiaci musia byť v procese vzdelávania pravidelne hodnotení a majú právo dozvedieť sa výsledok hodnotenia.

Hodnotenie žiakov budeme realizovať klasifikáciou.

Výchovno-vzdelávacie výsledky žiaka sa v tomto predmete klasifikujú podľa uvedených kritérií v primeranom rozsahu pre príslušný ročník štúdia.

Stupeň 1 (výborný):

Žiak ovláda poznatky stanovené učebnými osnovami (cieľmi) celistvo, presne a úplne. Vie pracovať s učebnicou, notovým zápisom. Samostatne si pripravuje projektové práce z rôznych oblastí hudby.

Pohotovo vykonáva požadované intelektuálne a motorické činnosti. Samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti pri riešení úloh. Prejavuje sa u neho samostatnosť a tvorivosť. Uplatňuje medzipredmetové vzťahy s výtvarnou výchovou, literatúrou, dejepisom, občianskou výchovou.

Hudobná teória

- notový zápis
- rôzne rytmické útvary
- elementárna orientácia vo vyjadrovacích prostriedkoch hudby (tempo, rytmus, dynamika, farba, melódia, harmónia)
- základné hudobné formy

Hudobné prejavy

1. spevácky prejav

- osvojenie si ľudových piesní rôznych funkcií a druhov
- osvojenie si ukážok populárnej a džezovej hudby
- čistý spev, rytmicky správny podľa dirigentských gest
- dynamický spev

2. inštrumentálny prejav

- hra na jednoduchých rytmických a melodických nástrojoch

3. tanečno-pohybové návyky

- jednoduché choreografie
- základy spoločenských tancov

4. taktovacie pohyby

Počúvanie hudby

- sústredene počúvať hudobné dielo s cieľom dosiahnuť citový a estetický zážitok
- slovne vyjadrovať svoje pocity, dojmy, zážitky
- na primeranej úrovni prežívať hudobné ukážky a hodnotiť ich
- vnímanie viachlasného spevu a inštrumentálnej hudby
- rozlíšiť a pomenovať spevácke hlasy, hudobné nástroje, inštrumentálne súbory

Dejiny hudby

- poznatky o živote a diele najvýznamnejších skladateľov
- charakteristika hudobného slohu (v populárnej hudbe žánrov)
- vývoj slovenskej hudby po generáciu skladateľov 20.stor.

Stupeň 2 (chválitebný):

Žiak ovláda poznatky stanové učebnými osnovami v podstate celistvo, presne a úplne. Samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti a zručnosti. Zreteľne sa u neho prejavuje samostatnosť a tvorivosť. Výsledky jeho práce sú kvalitné a spravidla bez podstatných nedostatkov.

Stupeň 3 (dobrý):

Žiak má v celistvosti, presnosti a úplnosti poznatkov v rozsahu stanovenom učebnými osnovami nepodstatné medzery. Pri vykonávaní požadovaných intelektuálnych a pri hodnotení pracuje menej samostatne. Jeho myslenie nie je vždy tvorivé. V kvalite výsledkov jeho činnosti sú častejšie nedostatky.

Stupeň 4 (dostatočný):

Žiak má v celistvosti, presnosti a úplnosti poznatkov v rozsahu stanovenom učebnými osnovami závažné medzery. Pri jednotlivých úlohách je nesamostatný. Pri uplatňovaní vedomostí a zručností sa dopúšťa významných chýb, ktoré dokáže s pomocou učiteľa opraviť. Myslenie nie je tvorivé. V kvalite jeho výsledkov sú závažné nedostatky.

Stupeň 5 (nedostatočný):

Žiak si neosvojil poznatky v rozsahu stanovenom učebnými osnovami celistvo, presne a úplne, má v nich závažné a značné medzery. Len s ťažkosťami dokáže pracovať s učebnicou a notovým materiálom. Pracuje málo samostatne. Pri uplatňovaní vedomostí a zručností sa dopúšťa významných chýb, ktoré nedokáže opraviť ani s pomocou učiteľa. Myslenie nie je tvorivé. Kvalita výsledkov jeho činnosti je na nízkej úrovni.

Oblasť: Umenie a kultúra

Predmet: Hudobná výchova

Ročník: ôsmy

Počet hodín v ročníku: 1 hodina (ŠVP), spolu 33

Tematický celok	Výkonový štandard	Obsahový štandard	Počet hodín	Prierezové témy
Ako sa nám prihovára hudba	spievať intonačne čisto, tvorivo pracovať s hlasom, správne používať elementárne hudobné nástroje, správne používať hrací aparát, hrať na jednom klasickom štandardizovanom hudobnom nástroji, podľa sluchu a podľa notového zápisu zahrať melodickú líniu, tvorivo pracovať s hudobnými nástrojmi (so zvukom), prezentovať výsledky svojej práce ako sólový hráč, alebo v rôznych inštrumentálnych zoskupeniach	Hlasové činnosti ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikulačné cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, intonačné cvičenia, hry s hlasom syntéza zručností, vedomostí a návykov z ročníkov 5 – 7 Inštrumentálne činnosti hra na elementárnych hudobných nástrojoch, hra na klasickom hudobnom nástroji (zobcová flauta, keyboard, klavír, gitara a pod.), elementárna improvizácia	10	Prezentačné zručnosti Osobnostný a sociálny rozvoj Mediálna výchova
Hudobné prechádzky storočiami	aktívne počúvať hudbu, rozoznať podľa farby zvuku ľudské hlasy, rozoznať podľa farby zvuku, vzhľad i názvu klasické hudobné nástroje, rozoznať podľa zvuku, vzhľad i názvu bežné nástrojové zoskupenia v klasickej hudbe, ľudovej hudbe i v populárnej hudbe, identifikovať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, určiť ich názov, meno	Aktívne počúvanie hudby skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov, soprán, alt, tenor, bas, detský hlas, ženský zbor, mužský zbor, zmiešaný zbor, detský zbor, nástroje relatívne bežne používané v stredoeurópskej kultúre, sláčikové kvarteto, dychové kvinteto, komorný orchester, symfonický orchester, cimbalovka, dychovka, rôzne nástrojové zoskupenia v tzv. populárnej	13	Regionálna výchova Osobnostný a sociálny rozvoj Mediálna výchova

	<p>autora, sluchom rozoznať a slovne vyjadriť najdôležitejšie štýlové odlišnosti stredovekej, renesančnej, barokovej, klasicistickej, romantickej hudby a hudby 20. storočia, rámcovo poznať periodizáciu dejín európskej hudby, sledovať plynutie znejúcej hudby v notovom zázname, orientovať sa v ponuke koncertov a hudobných podujatí vo svojom regióne i na Slovensku, vymenovať niektorých významných umelcov a hudobné telesá slovenskej a svetovej hudobnej kultúry,</p>	<p>hudbe, skladby svetových a slovenských skladateľov – reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti)</p>		
<p>Prostredníctvom hudby spoznáваме kultúru rôznych národov</p>	<p>pohybom reagovať na počutú hudbu, zapamätať si jednoduché choreografie, navrhnúť pohyb k hudbe, navrhnúť hudbu k pohybu, navrhnúť jednoduché choreografie, pohybovo improvizovať, zatancovať základné krokové schémy štandardných tancov podľa vlastných návrhov vytvárať hudobno-dramatické celky, koncentrovane a s porozumením sledovať profesionálne hudobno-pohybové predstavenie, opísať</p>	<p>Hudobno-pohybové činnosti kultivovaný pohyb, držanie tela, koordinácia častí tela, rytmicky korektné pohyby, pohyby vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby, zmena pohybu v súlade so zmenou formotvorného prvku, pohybová spontánnosť, uvoľnenosť</p> <p>Hudobno-dramatické činnosti syntéza hlasových, inštrumentálnych, hudobno-pohybových a hudobno-vizuálnych činností, kritické myslenie, návšteva hudobného divadla, opery, operety, muzikálu a pod. v</p>	10	<p>Multikultúrna výchova</p> <p>Osobnostný a sociálny rozvoj</p> <p>Mediálna výchova</p>

	ho vlastnými slovami i odbornou terminológiou, diskutovať o ňom.	profesionálnom divadle, alebo sledovanie predstavenia z videozáznamu		
--	--	--	--	--

Vypracoval: Mgr. Šnapko